

yardımıyla cevaplanmak üzere katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcıların eğitim ve öğrenim düzeyleri ile bu uygulamayı ayrı bir “sınav” gibi algılamaları nedeniyle yalnızca ilk 168 kişiye eğitim değerlendirme formu uygulaması yapılmış, sonraki gruplarda bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Katılımcıların eğitimin genel yararına ilişkin görüşleri, maksimum puanın 5 olduğu düşünüldüğünde 4.7 olarak oldukça olumludur, değerlendirme ortalamaları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Eğitim oturumlarının sonunda yapılan eğitim değerlendirmelerinde ise, katılımcılar eğitime ilişkin geri bildirimlerini sözlü olarak ve serbest katılım formatında belirtmişlerdir. Değerlendirmelerden bazıları, eğitime ilişkin özellikleri / taşıyıcı mesajları algıladıklarını ve paylaştıklarını göstermesi bakımından, bazıları sağlık ve güvenlik farkındalıklarını, bazıları da eğitimin etkin bulunduğunu göstermesi bakımından önemli bulunmuş, sayısal olarak örneği temsil etme kaygısı taşımadan bu bilgilerin okurlarla paylaşılmasında fayda görülmüştür.

Eğitime katılanların “Seferberlik” anlayışını paylaştıklarını gösteren değerlendirmeler şunlardır:

- “Eğitimle bu iş değişir. Bunları yapan ve hazırlayandan Allah razı olsun.”
- “Düzeleceğine inanıyorum.”
- “Bu eğitimler devam etsin, kaza olmasın.”
- “Bu eğitim uygulansın lütfen. Reklam olmasın!”
- “Bu eğitimi düşündükleri için emeği geçen herkese teşekkürler.”
- “Çalışanlarla birlikte yöneticilerin de eğitime girmesi çok iyi oldu.”
- “Söz veriyorum en kral tehlike avcısı ben olacağım.”

Bazı değerlendirmeler ise çalışanların sağlık ve güvenlik konularında farkındalıklarının arttığını ve sorumluluk almaya hazır olduklarını, eğitimle yaratılması amaçlanan davranış değişikliğine eşlik etme niyetlerini göstermektedir.

- “Daha önce görmediğimiz tehlikeleri fark ettik.”
- “Ölümsüz ve kazasız daha güzel bir ortam istiyorum.”
- “İş emniyetinin sadece işverenin ödevi olmadığını öğrendik.”
- “Her şey bizim için.”
- “Tehlikeyi biz yaratıyormuşuz.”
- “Koruyucu malzemeleri daha dikkatli ve sürekli kullanmaya özen göstermeliyiz.”
- “Kişi sadece kendini değil tüm çalışanların güvenliğini düşünmeli.”
- “Yaptığımız her şeyin ciddiyetine vardık. Avcı olacağız.”

- “Davranışlarımızı iyi yönde değiştirebiliriz.”
- “Sana ne? Bana ne! Dememeyi öğrendik.”
- “Hatalı bir iş durumunda arkadaşlar birbirini uyarmalı.”

Pek çok değerlendirme ise eğitimin etkinliğine ilişkin olumlu algıları yansıtmaktadır:

- “Stres atmış olduk, bilgilendik, iyi bir öğrenme oldu.”
- “Örnekler, oyunlar, güler yüz, sabırlılık, samimiyet çok iyiydi. Mükemmel.”
- “Şaşırtıcı, beklentilerimin ötesinde. Bilmediklerimi öğrendim.”

b) Ön test- son test sonuçları

Bu uygulamada, 1048 katılımcının 12 sorudan oluşan doğru yanlış testinde elde ettikleri ön test puan ortalaması yüz puan üzerinden 80, son test ortalaması ise 95,9'dur. Son testte oluşan puan artışının istatistik olarak anlamlı olup olmadığını araştırmak için eşleştirilmiş grup t testi yapılmış ve farkın anlamlı olduğu sonucu elde edilmiştir ($t=39.691$; $df=1039$ $p=0.000$). Bu sonuç, eğitim aracılığı ile öğrenmenin bilgi düzeyinde gerçekleştiğini göstermektedir.

c) Eğitim sonuçlarının sahaya transferi

Eğitimde öğrenilen bilgi ve becerilerin sahadaki uygulamalara, davranışlara dönüşmesini ölçmek üzere eğitimden 6 ay sonra yöneticilerle derinlemesine görüşmeler ve çalışan grupları ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Ayrıca, OHSAS 18001 kalite sistem denetimi geçiren firmanın denetim sonuç raporları ile İSG'ye çalışanların katılımı için tasarlanan ve eğitimlerin tamamlanmasının ardından uygulamaya geçirilen “Tehlike Avcısı” tehlike bildirim ve öneri sistemi sonuçları ile ödüllendirme sistemi incelenmiştir. Kuşkusuz, iş güvenliği söz konusu olduğunda akla gelen en temel göstergeler kaza, yaralanmalar ve kayıp zamanlardır. Ancak, güvenlik kültürü yazınında “reaktif göstergeler” olarak alınan bu ölçütlerle birlikte, hatta onlardan daha çok “proaktif göstergeler” olan eğitim saati, yapılan iyileştirmelerin sayısı ve bütçesi gibi parametrelerin izlenmesine çalışılmıştır. Ancak, eğitim ve diğer iyileştirme çalışmalarının başladığı tarihten bildirinin yazıldığı tarihe kadar yaklaşık 8 ay- ölümlü ya da ağır bir yaralanmayla sonuçlanan kaza olmadığı tespit edilmiştir.

Sistem denetimi sonuçları

OHSAS 18001 standardı ile ilgili olarak, firmada Türk Loydu tarafından 14-15 Ocak 2009 tarihlerinde gerçekleştirilen 1.periyodik yönetim sistem denetimi raporunda, standardın 4.4.2 no'lu “Eğitim, Bilinç, Yeterlilik”, 4.4.3 no'lu “İletişim, Katılım ve Danışma”, 4.4.3.1 no'lu “İletişim” ve 4.4.3.2 no'lu “Katılım” maddeleri “Başarılı” olarak değerlendirilmiş,